

Nadar Ensemble

WYSI(N)WYG

za 14 jan 2017
Podium Rode zaal / Grote podia / 20 uur
pauze ± 20.35 uur / einde ± 21.30 uur

inleiding 19.15 uur / Yarrid Dhooghe
Blauwe foyer

teksten *programmaflyer* Yarrid Dhooghe
coördinatie *programmaboekje* deSingel / D/2017/5.497/03
coproductie De Bijloke, SWR Donaueschinger Musiktage
met dank aan NeoScores / www.neoscores.com

Stefan Prins (°1979)

Mirror Box Extensions (2015) 35'
voor ensemble, live-electronics, video en tablets

Kobe Wens *video* Marieke Berendsen *scenografie*

pauze

Michael Beil (°1963) & Thierry Bruehl (°1968)

Bluff (2015) 35'
voor ensemble, live video en live audio

Gelieve uw GSM uit te schakelen.

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Overheid

mediasponsors

Grand café deSingel drankjes / hapjes / snacks / uitgebreid tafelen
open alle dagen: 9-24 uur / informatie en reserveren: +32 (0)3 237 71 00 of
www.grandcafedesingel.be

Reageer en win Op www.desingel.be kan u uw visie, opinie, commentaar, appreciatie, ... betreffende het programma van deSingel met andere toeschouwers delen. Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze. Neemt u deel aan dit forum, dan maakt u meteen kans om tickets te winnen.

What you see is (not) what you get

De toeschouwer krijgt in het concert 'What You See Is (Not) What You Get' van het Nadar Ensemble een heel nieuwe ervaring. Het ensemble heeft het afgelopen decennium naam gemaakt met concerten die meer zijn dan alleen muziek. Het gebruik van multimedia en/of theatrale elementen zitten in bijna al de werken die het Nadar Ensemble op haar repertoire heeft staan. Stefan Prins' 'Mirror Box Extensions' en Michael Beils' 'Bluff' zijn geen uitzondering op die regel. Beide werken neigen volgens Stefan Prins, componist en, samen met Pieter Matthynssens, artistiek directeur van het Nadar Ensemble, naar muziektheater, maar zijn het ook niet helemaal. Is wat we op het podium zien ook wat we krijgen?

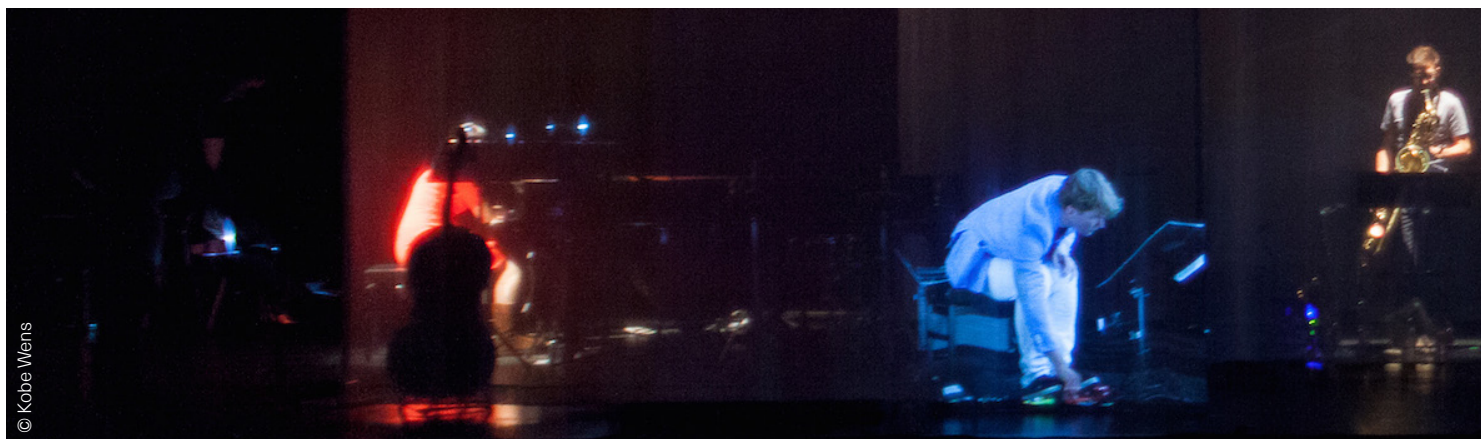
Stefan Prins Mirror Box Extensions

Stefan Prins is een componist die verwachtingspatronen en het gewone steeds wil doorbreken. Hij springt kritisch om met de bestaande conventies. Niet voor niets stelt musicoloog Michael Rebhahn dat Stefan Prins' roeping die van de bewuste en kritische waarnemer is. Prins is er immers toe bereid om de technologieën en mechanismen van de hedendaags bestaande media te benutten met het oog op hun mogelijkheden voor nieuwe muziek. Ook in zijn 'Mirror Box Extensions' verloochent Prins deze roeping niet. Prins staat dus met beide voeten in de wereld van vandaag. Hij schuwt het gebruik van nieuwe media niet. "Volgens mij zal een kunstenaar ook altijd de middelen gebruiken waarmee hij wordt geconfronteerd", zegt Prins. Het is voor hem niet verschillend dat hij als

componist een tablet of computer te gebruikt als dat Mozart in zijn tijd de klarinet gebruikte en dat John Cage met platenspelers ging experimenteren. Wat hij wel belangrijk vindt, is dat je daar op een kritische manier mee omgaat. De technologische tools die bijvoorbeeld Apple aanreikt bieden mogelijkheden, maar hebben ook limieten. De mogelijkheden worden ook in de hand gehouden. "Op een of andere manier worden wij ook slaaf van die technologie", zegt Prins, "daarom probeer ik ook een nieuwe vrijheid te vinden in de technologie door het toe te passen op een manier waarvoor het eigenlijk niet bedoeld is." 'Mirror Box Extensions' is voor Prins een logisch vervolg op zijn eerder gecomponeerde werk 'Mirror Box' voor saxofoon, percussie, piano en electronics waar geen visuele elementen bij betrokken zijn. "Toen ik 'Mirror Box' aan het schrijven was had ik eigenlijk al een beetje een voor gevoel dat er meer te doen was met het stuk of alleszins met het idee van de compositie", zegt Prins. Toen hij dan later ook een nieuwe compositieopdracht kreeg, zag hij ook zijn kans om het werk zowel conceptueel als praktisch uit te breiden. Inspiratie voor 'Mirror Box (Extensions)' vond Prins in de medische technologie: de 'mirror box' (vert. spiegeldoos) die fantoompijnen bestrijdt bij patiënten die ledematen verloren hebben. In de spiegeldoos plaatst de patiënt zijn of haar goede arm of been in de ene kant en de stomp in de andere. De patiënt kijkt in de spiegel waarin de goede arm weerspiegeld wordt en maakt bewegingen (bijvoorbeeld het klappen van handen). Door het spiegelbeeld lijkt het alsof zijn slechte arm of been ook beweegt, waardoor hij door deze artificiële, visuele feedback de fantoompijn los kan koppelen van potentieel pijnlijke houdingen en/of bewegingen. "De mirror box kan als een metafoor voor het idee van realiteit, virtualiteit en hoe die twee op elkaar inspelen gezien worden", zegt Prins. "Realiteit en

virtualiteit zijn immers steeds minder afgescheiden ruimtes van elkaar en vormen steeds vaker een soort van nieuwe ruimte."

Het onderwerp dat realiteit en virtualiteit in onze hedendaagse omgeving steeds meer met elkaar interfereren, komt wel vaker terug in Prins' composities. Denk dan onder andere aan zijn 'Piano Hero-cyclus'. Zeker in de tweede 'Piano Hero' wordt het veld, waarin de spanning tussen het echte en het virtuele, maar ook tussen het menselijke en het mechanische, en tussen het verleden en het heden, goed afgebakend. Deze spanning tussen het reële en het virtuele vindt Prins een bijzonder fascinerend gegeven. Hoe de mensen in onze samenleving met elkaar communiceren en omgaan en hoe structuren in onze maatschappij veranderen door allerlei nieuwe technologieën, die voor een heel groot stuk te maken hebben met de digitalisering en virtualiteit interesseert hem. "Er is al veel vooruitgang in die technologie gemaakt en er zal de komende jaren nog exponentieel meer vooruitgang in komen", zegt Prins. Prins wil echter geen oordeel vellen over het gebruik van die technologie, maar meer de mensen confronteren met de realiteit en/of de mogelijke benutting ervan. Hij geeft wel toe dat hij bijvoorbeeld in 'Generation Kill' door de confrontatie met het drone-bombardement op het einde een duistere zijde van die virtualiteit laat zien. Hij zegt: "In ieder geval op het moment dat ik 'Generation Kill' componeerde, ging het mij niet zo zeer om te laten zien dat de technologie per definitie slecht is. Ik wilde vooral de complexiteit laten zien van die nieuwe realiteit, die tussen de fysieke en virtuele realiteit in staat. De nieuwe technologieën maken het enerzijds mogelijk om een skype-gesprek te voeren met iemand aan de andere kant van de oceaan, maar anderzijds laat dezelfde technologie ook toe om van de ene kant van de aardbol mensen aan de andere kant van de aardbol te schieten zonder

daar fysiek aanwezig te zijn, met behulp van drones." Hoewel Prins bij het schrijven van dit werk geen oordeel wilde vellen over deze situatie, zegt hij nu zelf dat de drone-oorlog intussen heel duidelijke en belangwekkende negatieve effecten heeft die zeer zeker te bekritisseren zijn.

In 'Mirror Box (Extensions)' benadert hij het veld van virtualiteit en realiteit op een abstractere manier. Maar de metafoor van de mirror box refereert niet enkel aan dit spanningsveld, maar zeker ook aan het uitvoerende lichaam op een podium – een andere belangrijke interesse van Prins – en ook aan de technologische extensies van het lichaam. "Tegenwoordig zie je ook hightech bij de hedendaagse prothesen die kunnen aangesloten worden op het zenuwstelsel", zegt Prins. Zeker de 'extensions' in 'Mirror Box Extensions' verwijzen ook naar Marshall McLuhan die extensies ziet als alles wat onze zintuigen uitbreidt." In diezelfde logica kun je ook zeggen dat het instrument voor de muzikanten een extensie is. "In het begin van 'Mirror Box Extensions' zie je dat er een confrontatie is tussen de fysiek aanwezige muzikanten en de virtuele muzikanten. En naarmate het stuk vordert, worden die virtuele of hybride muzikanten steeds belangrijker", zegt Prins. De verkenning van de integratie van mens en technologie gaat dus ongebreideld verder.

"Mijn 'Mirror Box Extensions', maar ook Michael Beils 'Bluff' neigen eigenlijk naar muziektheater", zegt Prins, "maar je moet absoluut niet verwachten dat mensen gaan zingen en grote gevoelens op het podium gaan brengen." Met zijn compositie verkent hij eerder het veld tussen muziektheater en een 'gewone' compositie. Hij voegt theatrale elementen toe aan zijn werk zonder dat het ook echt theater wordt.

Voor het concert wordt het publiek bij het binnenkomen gefilmd. Deze beelden worden enkel tijdens de voorstelling gebruikt.

Michael Beil & Thierry Bruehl Bluff

Nog meer naar het muziektheater neigend is wellicht 'Bluff' van componist Michael Beil en regisseur Thierry Bruehl. Hierin tonen ze een theater van dagelijks (zelf)bedrog met als onderwerp de handelingen die de muzikanten op het podium brengen.

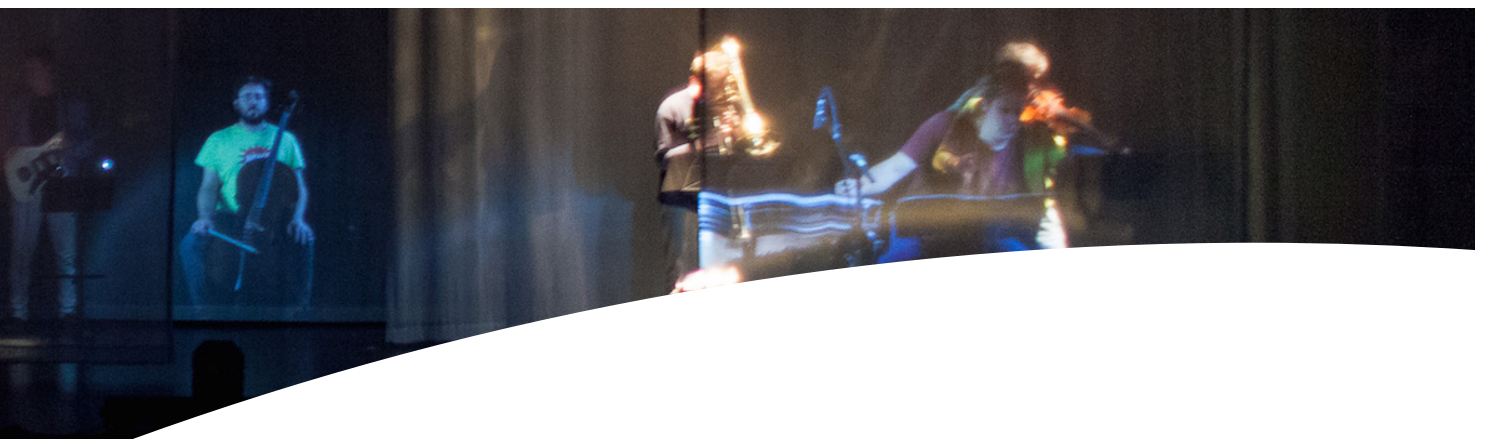
Beil heeft in zijn muziek een bijzondere voorliefde voor het gebruik van video. In vele van zijn composities wordt (live-) video gebruikt, wat niet zelden leidt tot verwarrende spektakels zoals in zijn 'Exit to Enter' uit 2013 het geval is. Net zoals Prins probeert Beil verwachtingspatronen te doorbreken. Onderwerp is vaak de communicatie waarbij hij bepaalde verwachtingen creëert bij de toeschouwer die linken begint te leggen tussen wat hij ziet en wat hij hoort. Beil anticipeert op deze relaties om deze soms te bevestigen, dan weer te ontcrachten wat zorgt voor een verwarrend en bevreemdend resultaat.

Beil heeft ook altijd een interesse gehad in de uitvoeringspraktijk. Zeker in 'Exit to Enter' probeert hij de aandacht van de toeschouwer te richten op bepaalde details van de muzikale uitvoering waarin hij geïnteresseerd is en creëert hij een onvoorspelbaar patroon van bevestiging of ontcraching van de realiteit en de virtualiteit. Dit wordt in extremen doorgetrokken in 'Bluff'. De live-uitgevoerde acties worden steeds op een andere manier met de live-opgenomen acties geconfronteerd. Soms is wat we zien ook wat we krijgen, soms is het dat helemaal niet.

Regelmatig lijkt het alsof de muzikanten in 'Bluff' niet helemaal mee zijn met het volledige script. Elk van hen zoekt zowel op het podium als in het ensemble zijn of haar plaats. Tegelijkertijd wordt deze onhandigheid vergroot doordat afzonderlijke elementen hieruit geëxtrapoleerd

worden. De muzikanten worden hierdoor curiosa. En het stuk zelf lijkt bij momenten op een uit de hand gelopen repetitie. Eigenlijk confronteren Beil en Bruehl ons in 'Bluff' met de pokerface die elk van ons soms (noodgedwongen) opzet. Dit dagdagelijks (zelf)bedrog, waarin we vooral willen blijven doorgaan en doen alsof er niets aan de hand is, blijkt uiteindelijk een verloren estafettewedstrijd, want iedereen valt uiteindelijk door de mand.

De citaten van Stefan Prins in deze tekst zijn gehaald uit een Skype-gesprek gehouden op 19 december 2016.

© Kobe Wens

Nadar Ensemble

Marieke Berendsen *viool*
Pieter Matthyssens *cello & artistiek directeur*
Stefan Prins *artistiek directeur*
Katrien Gaelens *fluit*
Dries Tack *klarinetten*
Bertel Schollaert *saxofoon*
Thomas Moore *trombone & productie*
Elisa Medinila *piano*
Kobe Van Cauwenberghe *gitaar*
Yves Goemaere *percussie*
Wannes Gonnissen *sounds & electronics*
Culture Crew (Vincent Jacobs) *video software*
Rebecca Diependaele *general manager*
Christophe Van Craenenbroeck *stage manager*

www.nadarensemble.be

© Kobe Wens